

- у мережній структурі має місце обмін знаннями, до яких мають доступ усі учасники;
- керування на основі Big Data;
- використання цифрових технологій та інструментів для професійного й особистісного зростання.

Ключовим завданням цифрової освітньої екосистеми є не стільки максимізація ринкової капіталізації віртуального формату навчання, скільки підвищення рівня та якості життя, створення умов для підвищення доступності знань для тих, хто навчається.

ДО ПИТАННЯ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Стемковська І. В., ст. викладач, Саранчук М. І., студент ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут», м. Бережани

В умовах адаптації бухгалтерського обліку в Україні до міжнародних стандартів він має бути орієнтований на забезпечення оперативною інформацією всіх суб'єктів управління, а також підготовку інформативної бухгалтерської звітності для інвесторів та кредиторів. Одним із найважливіших факторів, які впливають на результати діяльності кожного підприємства, є наявність основних засобів, без яких неможливо уявити виробництво продукції (товарів, послуг) [1, с. 76].

Ефективне використання основних засобів зумовлює необхідність впровадження на підприємстві науково-обґрунтованої системи обліку основних засобів, яка б відповідала вимогам управління. Система бухгалтерського обліку виступає джерелом економічної інформації, яка необхідна керівній ланці підприємства для своєчасного реагування на вплив зовнішнього середовища [4, с. 76]. Від правильності документального оформлення надходження основних засобів залежить весь подальший процес обліку та використання основних засобів на підприємстві.

Проблемним на сьогодні є питання ведення первинного обліку основних засобів, точніше типових форм первинної документації з обліку їх наявності та руху. Так, з часу затвердження пакету типових первинних документів з обліку основних засобів відбулися істотні зміни в організації їх бухгалтерського обліку. Проте змін у типових документах з обліку основних засобів не прослідковується.

Дослідження змісту первинних документів і реєстрів з обліку основних засобів свідчить про те, що, з одного боку, вони містять застарілі показники, які не формують підсумкової інформації, а разом із цим у них відсутні показники, необхідні для складання звітності, тому носії інформації з обліку основних засобів потребують удосконалення як за складом, так і за змістом.

Ми поділяємо думку науковців, що первинна облікова інформація про наявність, рух, капітальний ремонт та інші операції щодо основних засобів відображається в численних спеціалізованих реєстрах, постійні реквізити яких

тотожні. Це не сприяє якісному веденню обліку, збільшує трудомісткість опрацювання та відображення інформації, створює певні труднощі у формування документообігу й забезпеченні необхідними видами бланків.

Так, діючі форми первинної документації з обліку основних засобів та інвентаризаційні описи дублюють один одного. Майже зовсім не відрізняються за змістом інвентарні картки форм ОЗ-6, ОЗ-7, ОЗ-8. Водночас у наявних формах обліку не передбачено відображення устаткування, придбаного підприємством для резерву, до запровадження в експлуатацію, що на практиці створює певні труднощі при розрахунку амортизаційних відрахувань.

Не знайшла відображення у формах обліку й інформація про зміни первинної вартості інвентарного об'єкта після переоцінки та індексації. Порівняння інвентарних карток форм ОЗ-6, ОЗ-7, ОЗ-8 з формою ОЗ-1 «Акт приймання-передачі основних засобів» засвідчує, що в них відсутня лише інформація про висновок приймальної комісії й підписи її членів. Проте, сам факт складання акта і відкриття інвентарних карток свідчить про позитивний висновок комісії, адже при невідповідності технічним умовам об'єкт прийманню не підлягає й інвентарна картка не виписується. Таким чином, доповнивши інвентарну картку підписами членів комісії, можна скоротити форму ОЗ-1. А якщо ввести в неї ще й підписи здавача та одержувача, то при внутрішньому переміщенні об'єктів можна скоротити форму ОЗ-2. Доповнення інвентарної картки підписами комісії з упрощення основних засобів після ремонту, реконструкції, модернізації, а також графою для відображення змін після таких операцій дає змогу скоротити форму ОЗ-3. Можна також не використовувати форму ОЗ-4, якщо доповнити її підписами ліквідаційної комісії й відобразити окремим рядком результати ліквідації об'єкта.

Доцільною на наш погляд є пропозиція економістів, що в якості додатку до акту приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів сформувати окремий первинний бухгалтерських документ, що буде містити розрахунок формування первісної вартості об'єкта. Це обумовлюється обставиною, що усі витрати, пов'язані з надходженням об'єкта основних засобів, підтверджуються окремими бухгалтерськими документами, проте остаточна сума первісної вартості, яка відображена в формі ОЗ-1 й інвентарній картці і складається з цих витрат, фактично не підтверджена первинним документом. Таким чином, здійснивши ряд модифікацій, можна одержати компактну конструкцію практично універсальної форми типу «Інвентарна картка – акт обліку руху основних засобів», що сприятиме не тільки зниженню трудомісткості облікових робіт і скороченню документообігу, а й посиленню контролю завдяки підвищенню рівня інформативності й наочності документів.

Необхідність удосконалення первинних документів зумовлена ще й тим, що вони втратили свій початковий зміст та не задовольняють вимоги користувачів інформації стосовно системи амортизаційної політики підприємства в напрямі нарахування й ефективності використання амортизаційних коштів як основного джерела відтворення основних засобів підприємства. Система первинного обліку операцій з нарахування та розподілу амортизації повинна відповідати вимогам Закону України «Про бухгалтерський

облік та фінансову звітність в Україні» щодо точності інформації. Вона має достовірно відображати процес функціонування системи первинного обліку амортизації основних засобів. Усі її показники повинні мати однозначний зміст, який не допускає різних тлумачень, а також первинні документи мають бути логічно взаємопов'язані один з одним та функціонувати як комплексна система порядку нарахування амортизації залежно від обраного підприємством методу [3, с. 680].

Що стосується упорядкування руху документів та їх своєчасного надходження до бухгалтерії підприємства, то з цією метою доцільно використовувати графіки документообігу для облікових робіт, в яких зазначалась би кількість примірників кожного документа для оформлення тієї чи іншої господарської операції; відповідальні особи та терміни виконання.

Відсутність у фінансовій звітності інформації про стан та окремі групи основних засобів звужує аналітичність їх обліку. На нашу думку, у формі № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» необхідно передбачити статті «Основні засоби, які амортизуються» (код 1010): первісна вартість (1011), знос (1012); та «Основні засоби, які не амортизуються» (1013), в тому числі «земельні ділянки» (1014). Разом з тим, статті щодо інвестиційної нерухомості пропонується виключити в зв'язку з віднесенням їх об'єктів до статей основних засобів.

Що стосується форми № 5 «Примітки до річної фінансової звітності» (розділ II «Основні засоби»), то в ній доцільно розміщувати статті в розрізі основних засобів основної діяльності та неосновної діяльності (субрахунки до рахунків 10 та 11). Об'єкти, взяті в операційну оренду, та залучені на умовах договорів про надання послуг, слід відображати в окремих графах розділу II. При цьому, статтю 267 розділу пропонується перейменувати на «Знос основних засобів, переданих в операційну оренду». Також є доцільність у складанні форми № 5 малими підприємствами.

Ще однією є проблема щодо обліку матеріальних активів, які передаються в оренду іншим особам. Одночасно вони є основними засобами та інвестиційною нерухомістю, тому їх облік має регламентуватися однаковими узагальненими методичними рекомендаціями.

Вдосконалення потребує не тільки сам процес обліку, але й ефективна організація його на підприємстві, тобто створення автоматизованих робочих місць бухгалтера. Автоматизація обліку основних засобів є важливою складовою автоматизації обліку на підприємстві в цілому. Воно забезпечує документальне оформлення фактів господарських операцій щодо руху основних засобів і нарахування їх амортизації. Застосування бухгалтерських програм дає можливість отримувати оперативну і якісну інформацію з обліку господарських операцій основних засобів.

Не менш актуальною є проблема обліку витрат на ремонт основних засобів. З метою вирішення проблеми дефіциту коштів на проведення ремонтних робіт доцільно в бухгалтерському обліку формувати ремонтний фонд на основі забезпечень майбутніх витрат і платежів, використовуючи для цих цілей субрахунок 474 «Забезпечення інших виплат і платежів». Варто

відзначити, що в жодному нормативно-правовому акті України не надано типові форми для розрахунку забезпечень майбутніх витрат і платежів, тому виникає необхідність не тільки в розрахунку відрахувань у резерв, але і в розробці типових форм.

Деякі труднощі викликають різні підходи щодо обліку витрат на ремонт основних засобів за нормами Податкового кодексу України та за П(С)БО 7. Згідно з ПКУ витрати на поліпшення основних засобів включаються до валових витрат, але не більше 10% сукупної балансової вартості всіх груп основних засобів на початок звітного року, а в П(С)БО 7 «Основні засоби» всі ці витрати відносяться на витратні рахунки. Виходячи з цього, ми пропонуємо об'єднати бухгалтерський та податковий обліки, відкривши спеціальний рахунок 156 «Витрати на поліпшення основних засобів», на якому акумулювались би усі витрати протягом періоду ремонту з подальшим віднесенням таких витрат на збільшення первісної вартості об'єкта основних засобів. Відкриття додаткового рахунку 156 дасть змогу ефективно контролювати витрати на поліпшення основних засобів, складання фінансової та податкової звітності. Витрати на удосконалення основних засобів у розмірі 10% балансової вартості всіх груп основних засобів, зосереджених на цьому рахунку буде відноситись до складу податкових витрат, а сума, яка перевищує даний 10% мінімум, буде відноситись на підвищення первісної вартості об'єктів, які знаходяться на капітальному ремонті, модернізації або реконструкції.

На основі проведеного дослідження ми пропонуємо наступні шляхи удосконалення обліку основних засобів:

1. спростити класифікацію основних засобів в податковому обліку, вилучивши зі списку шістнадцяти груп об'єктів, на які не нараховується амортизація, і зменшити загальну кількість груп, об'єднавши деякі з них;

2. розробити конкретний стандарт обліку або нормативний акт, який би регулював механізм, інструменти та концепцію визначення активних ринків і справедливую вартість активів з метою їх достовірної оцінки;

3. відкрити спеціальний рахунок 156 «Витрати на поліпшення основних засобів», на якому акумулювались би усі витрати протягом періоду ремонту з подальшим віднесенням таких витрат на збільшення первісної вартості об'єкта основних засобів;

4. створити окремий рахунок «Кошти амортизаційного фонду», на який можуть перераховуватися кошти в розмірі амортизації одночасно із зарахуванням виручки на розрахунковий рахунок, що дозволить контролювати процес відтворення основних засобів підприємств;

5. істотно вдосконалити розробку первинних документів і схем документообігу, а саме:

– включення додаткових реквізитів та вилучення зайвих в діючих документальних формах;

– уточнення найменування форм;

– розробка та/або впровадження форм для обліку основних засобів, в тому числі для земельних ділянок, окремих операцій з об'єктами, для малих та мікропідприємств;

- поєднання пов'язаних форм в одній формі;
- кодування інформації про об'єкти в документальних формах первинного обліку;

6. вдосконалити форми фінансової звітності №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» і №5 «Примітки до річної фінансової звітності» щодо обліку основних засобів.

Таким чином, удосконалення теоретичних і практичних засад організації обліку основних засобів повинне здійснюватись у напрямі розширення її управлінських можливостей, максимально пристосовуючи до практичних потреб суб'єктів підприємницької діяльності, що виникають у процесі прийняття управлінських рішень щодо руху основних засобів та ефективності їх використання. Основними шляхами удосконалення організації обліку основних засобів є раціоналізація як кожної форми документів і реєстрів обліку, так і методів, і способів збирання, обробки і узагальнення облікової інформації, адаптованих до сучасних умов. Реалізація вищенаведених дій дасть змогу удосконалити облік основних засобів, підвищити інформативність носіїв облікової інформації і, як наслідок, надасть змогу прогнозувати ефективність їх використання на підприємстві.

Список використаних джерел:

1. Брік С. В., Пинтя Г. К. Нові підходи до обліку основних засобів та ефективність обліку основних засобів у сучасних умовах. Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Серія : Актуальні проблеми розвитку українського суспільства. 2016. № 13. С. 76-78.
2. Коритний В. О. Шляхи вдосконалення документального забезпечення обліку основних засобів в сільськогосподарських підприємствах. Облік і фінанси. 2018. № 1. С. 53-58.
3. Кравченко М. В., Кошелюк А. О. Переваги, недоліки та оптимізація методики первинного обліку нарахування амортизації в аграрних підприємствах. Глобальні та національні проблеми економіки. 2018. Випуск 21. С. 677-680.
4. Фальченко О. О., Назарчук Є. В. Удосконалення організації обліку основних засобів підприємства. Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Серія : Технічний прогрес та ефективність виробництва. 2015. № 25. С. 75-79.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРЕДУМОВИ СТВОРЕННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Судакова О. І., доцент кафедри економіки та підприємництва, Бардадим М. О., бакалавр Придніпровської державної академії будівництва та архітектури, м. Дніпро

В умовах COVID-19 однієї з істотних і негативних сторін економічного життя країни є гостра обмеженість у фінансових ресурсах при одночасній необхідності реалізації масштабних структурних перетворень, впровадження